ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՐՏՕՆԱՏԵՐ՝
ՀՐԱՆԴԱՑԱԾ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԻՍԵԱՆԻ
ՊԱՏ. - ՏՆՕՐԷՆ՝ Վ. ՀԱՅԱՆ ԹՕԹԻԿԵԱՆԻ

Հասցէ՝ Պալը Ալի Հաուզէի 72,
ՅՊԱՐԱՆ ԱՐԱՔՍ

10 ՓԱՐԱ
ԹԷԼԷՖՕՆ 276 ՊՈԼԻՍ

وَرْجِينْ لُور
ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐ

سياسى و ادبى ارمنيجه يومى غزته

صاحب امتيازى: حراچيا در ترسيان

مدير مسؤلى: واحان طوشيكيان

اداره: باب على جاده‌سنده نومرو ٧٢

PANPER - VERTCHINE LOUR
Journal Arménien Quotidien
Politique et Financier.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՔ (242րդ ՕՐ)

Օսմ. Ընդհ. Բանակատեղիեն, Յունիս 18 թուով.—

1. Կովկասի ճակատին վրայ.— Սահմանին չրջակայքերը լեռնոտ մարզին մէջ մղուող կռիւները մեզի համար յաջողութեամբ յառաջդիմելու վրայ են։ Այլ թեւին մէջ անցեալները տեղի ունեցած կռիւին ընթացքին թշնամին 600է աւելի սպաննեալ թողուց, որոնց միջեւ տեսնուեցաւ որ 5օրը հաստ սպայ են։ Ասկէ զատ մեր ձեռքի աւարնէր կրկու սպայ որոնց մին վաշտի հրամանատար մըն է, ինչպէս և մաս մը գինուոր։

2. Տարտանէլի ճակատին վրայ.— Յունիս 16ին՝ առաւօտեան պէս կրակի կռիւով անցաւ հիւսիսային խումբին կողմը՝ (Արը Գուրնու)։ Հարաւային խումբին մէջ (Սէտ իւլ Պահրի մէջ) ճակատամարտը չարունակուեցաւ ամբողջ օրը։ Մեր ալ թեւը պայքարելու մօտ թշնամին յարձակում գործեց հրետանիի զօրաւոր և տեսակ կրակի մը պաշտպանութեան տակ, սակայն չնորհիւ մեր հակայարձակումներուն՝ իր այս փափաքը անկատարելի թողուեցաւ։ Յունիս 16-17 գիշերը հիւսիսային խումբին կողմը՝ (Արը Գրունըի մէջ) իրեն համար արիւնալի կերպով ետ մղուեցան այն յարձակումները զոր թշնամին ընել ուզեց մեր կեդրոնի խրամներուն վրայ։ Մեր ալ թեւի զօրախումբերը հակայարձակում գործելով գրաւեցին թշնամիին իրարու ետեւ գտնուող երկու կարգ խրամները։

Դարձեալ նոյն գիշերը՝ մեր զինախումբերը փոխյարձակում գործեցին հարաւային խումբին (Սէտ իւլ Պահրի) մէջ գտնուող թշնամիին ձախ թեւին վրայ։ Ամբողջ գիշերը տեւող այս յարձակումին ընթացքին մեր զօրքը մաս թշնամի դիրքերուն չատ մը մասերուն մէջ ու յաջորդիչ չարունակեց սուինաւոր կռիւը։ Այս ճակատամարտը ընդհատուեցաւ երբ արշալոյսը ծագած էր։

Յունիս 17ի օրը, առտուան ժամը 6օ-ին սկսեալ մինչեւ տասներկու հարաւային խումբին մէջ՝ (Սէտ իւլ Պահր) կռիւը չարունակուեցաւ մեր ալ և ձախ թեւերուն վրայ։ Մեր զօրախումբերուն յարձակումներով սկսող այս կռիւը երկու թեւերուն մէջ ալ չարունակուած է մեզի համար չատ նպաստաւոր կերպով։

Մեր ասիական կողմի մարտկոցները յաջողութեամբ մասնակցեցան հարաւային խումբի կռիւներուն և ազդու կերպով ռմբակոծեցին թշնամիին բանակատեղին ու հրետանիի դիրքերը։ Մեր սաւառնակը չրջելով Սէտ իւլ Պահրի վրայ պօմպաներ նետեց։

3. Միւս ճակատներուն վրայ յիշատակութեան արժանի բան մը չկայ։

ՍԵՒ ԾՈՎԻ ՄԷՋ

ԱԹԻՆԱ, 17.— Այսօր կէս օրէն ետք ժամը 1ուկէսին միջոցները, Աթինայի առջեւ տեսնուեցաւ երկկայմ և չորս ծխանի թշնամի Թորփիլահալած մը որ եղերքին մօտեցաւ 1200 մէթրի չափ։ Մեր ճարպիկ թնդանօթաձիգները ռումբ մը հանդիպցուցին նոյն մարտանաւին որ կարեւոր կերպով վնասուեցաւ իր մեքենաներու գտնուած վայրէն։ Ակռ զատ մեր թնդանօթաձիգներուն և հետեւակազօրաց կողմէ բացուած կրակին արդիւնքով սպանուեցան կամրջակին վրայ գտնուող շատ մը նաւաղներ։ Նոյն Թորփիլահալածը առանց ռումբ մը իսկ կարնալ նետելու իր բոլոր արագութիւնովը պաթեամ փախաւ, տեսնելով որ չյուսացած մէկ վայրկեան այլեւս չկար։ Մարտանաւուն վնասը վերջին աստիճանի կարեւոր է։ (Մ.)

ԹՇՆԱՄԻԻՆ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐԸ

Աթէնքէն կը հեռագրեն Սելոնիկի թերթերուն թէ՝ ծարաւնելի դէմ եղած գործողութեանց մէջ գինակիցներուն ծովային և ցամաքային կորուստները 135,000 հոգիի հասած են։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ

ՍՕՖԻԱ, 30.— Հելլէն թերթերու կողմէ Պուլկարիոյ վրայ եղած յարձակումները խոր զայրոյթ արթնցուցին պուլկար մամուլին մէջ։ Կիւսպպաշտօն «Նարոտնի Բրավօ» խմբագրականի մը մէջ սպառնալից լեզու մը կը գործածէ Յունաստանի հանդէպ և բազմաթիւ պարագաներ մէջ բերելով ցոյց կուտայ հելլէնական Մակեդոնիոյ մէջ հելլէն իշխանութեանց կողմէ Պուլկարներուն ընդհանրապէս եղած վատ վերաբերմունքը։ Ֆիլայի հելլէն դեսպանը լրջօրէն զբաղիլ այս չատ աղաղակող իրողութիւններով։ Նոյն թերթը սակայն կը չարունակէ իր սպառնալիքը.— Եթէ հելլէն մամուլը չարունակ իր պայքարը Պուլկարիոյ դէմ, և եթէ հելլէն իշխանութիւնք չի փոխեն իրենց վարչական եղանակը Մակեդոնիոյ մէջ, պուլկար ազգին համար ուրիշ միջոց չի մնար՝ այլ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնել պաշտպանելու համար այսպէս նախատեսած ու վարկաբեկուած Պուլկարիան։ Միւս կողմէ՝ Պուլկարիա, հելլէն լուծի տակ մնացած Պուլկարներուն չահերն ու կեանքը պաշտպանելու համար միայն կրնայ դիմել այն տեսակ միջոցներու որոնք կրնան խանգարել Պալքանեան խաղաղութիւնը, և այս պարագային չի կրնար յանցաւոր նկատուիլ բնաւ, ինչպէս յանցաւոր չէ տանտէր մը որ կ'սպաննէ զինքը և իրենները սպաննելու համար իր տունը մտնող աւազակ մը։ (Մ.)

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

ՊԵՐԼԻՆ, 30.—Աթէնքի «Բաթրի» թերթը կը յայտնէ թէ Յունաստանի արտաքին գործոց Նախարար Զողրաֆոս հրաժարած է։ Մ. կանարիս առժամապար պիտի վարէ գործերը։ (Մ.)

ՔԱՌԵԱԿԸ Ի՞ՆՉ Կ'ՈՒԶԷ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԳԱՆՆԵՐԸ Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԵՆ

ՍՕՖԻԱ, 30.— Դիւանագիտական չրջանակներէն առնուած լուրերու համաձայն Քառեակին դեսպաններէն ամենք տակաւին վճռական հրահանգներ առացած չըլլալով անորոչ ժամանակի մը համար յետաձգուեր է Պուլկարիոյ պատասխան-յանուցագիրին տրուելիք պատասխանին յանձնումը։ Որովհետեւ Պուլկարիա իր նոյն յանուցագիրին մէջ նիւթ ըրած էր այնպիսի խնդիրներ որոնք տակաւին չեն լուծուած նոյն իսկ Քառեակ ժողովութեանց միջև, նոյն տէրութիւնք տիպուեր են ուսումնասիրել այդ խնդիրները որպէս զի կարենան պատասխան մը տալ պուլկարական յանուցագիրին։ Քառեակին ինչպէս նաև այս խնդրոյն մէջ չահ ունեցող չէզոք կառավարութեանց Սօֆիայի դեսպանները պիտի առիպուին կարճիք փոխանակել իրարու միջեւ և ի վերջոյ հրահանգ խնդրել իրենց կառավարութենէն, ինչ որ պատճառ պիտի ըլլայ տրուելիք պատասխանին բաւական աւելի յետաձգուելուն։

— Սօֆիայի մէջ պուլկար ռամկավար կուսակցութիւնը գումարեց մէթինկ մը ուր ընկերվարական երեսփոխան Մ. Քապաքճիէֆ բանախօսեց նիւթ առնելով. «Ո՛վ պատերազմ կ'ուզէ և ինչու համար։» Գումարուածէն եռք որոշում տրուեցաւ ամբաստանելու համար ընթացքը արդի դահլիճին որ բանակցութեան մտած է Քառեակ Համաձայնութեան հետ, հակառակ ազգին կամքին որ խաղաղութեան փափաքող է, մինչ նոյն բանակցութիւնները Պուլկարիան պատերազմի մղելու բնոյթը ունին։ Այս կուսակցութիւնը կ'ամբաստանէ նաև ինքզինքը ազգային անուանող քոմիթէի մը ընթացքը որ մեծ չանքեր կ'ընէ միթինկներ կազմակերպելու և Պուլկարիոյ ապագայ սահմանագլուխը կը գծէ, հիւսիսէն՝ Դանուբ գետը իր գետաբերանով մինչև Մօրավա, հարաւէն՝ Միջերկրական ծովը և Պլեթրիցա գետը, արեւմուտքէն՝ Մօրավա գետն ու գետաբերանը, Գարա-Տրին ու Ագ-Տրին գետերը և Տվա Պրաթեա, Թէմոր և Կլիմա լեռները իբր սահման ցոյց տալով։ (Մ.)

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՁԱԽՈՂ ՄԻԹԻՆԿԸ

ՊՈՒՔՐԷՇ, 30.—«Էվենթիփանտան Ռումէն» թերթը իվեր կը հանէ այն ձախողուածը որուն չանգեցաւ անցեալ կիրակի օր գումարուած մէթինկը՝ Ռումանիան պատերազմի մտցնելու ի նպաստ։ Այս ձախողուածին պատճառը կը գտնէ այն իրողութեան մէջ թէ՝ մէթինկը կազմակերպուած էր «Ազէվրուլ» թերթին կողմէ, ուր ժամանակէ մը ի վեր կը մշակուի գործերու քաղաքականութիւնը, ուր ամէն ինչ ծախու և գնուելիք է, և ուր ամենազնիւ ու ամենայիմար զգացումները ի վաճառ հանուած են։ «Նման ցոյցեր, կը չարունակէ նոյն թերթը, նախապէս ձախողութեան գատապարտուած էին անոնց մօտ որոնք իրր նախատինք կը նկատեն «Ազէվրուլի» անօրէնին հրաւէրը որով ան կը դրդէր դիմադարձել պատական հեղինակութեան և այսպէս կուզէր քաղաքային պատերազմը դնել ամենայն սիրուած ազգային գաղափարին»։ Այս է լեզուն զոր ընդգինքին թողադրած է այս վարձկանը գինակցութեան մը որ ո՛չ կրկնակ և ո՛չ քառեակ գինակցութիւնն է։ Եթէ ազգային չարժումը դրուած ըլլար այս տեսակ հովանիներու տակ, չատ դառ-

Ալպանիա

ՇՔՈՏՐԱ Ի՛ՆՉՊԷՍ ԳՐԱՒՈՒԵՑԱՒ

ՀՌՈՄ, 30.— «Ճիօրնալէ տ'Իթալիա» Յունիս 27 թուով՝ հետեւեալը կը տեղեկանայ Շքոտրայէն.— Գարատաղիք գրաւեցին Ալէսիոն ինչպէս նաեւ Սէլէաքի և Թէմալի Մալիսոր դիւղերը, յետոյ անցան Քիրիի կամուրջէն և մտան Շքոտրա։ Գարատաղի հիւպատոսը Մարթինովիչ և Պիպ-Տօտա իշխան՝ համաձայնութիւն գոյացուցած էին Գարատաղցիներուն կողմէ Շքոտրայի գրաւման համար։ Այս առտու, քաղաքին իշխանութիւնները հրաւիրեցին ամբողջ ժողովուրդը հանդիսաւոր ընդունելութիւն մը ընելու Գարատաղեան զինուորներուն որոնց մուտքը տեղի ունեցաւ կէս օրին։ Զինուորներուն գլուխը կը գտնուէին կառքով Գարատաղի հիւպատոս Մարթինովիչ և իշխան Պիպ-Տօտա։ Ցետոյ կուգային 1000 հետեւակազօրքեր, հեծելազօրքեր, հրետանիի և խորտնկէցի զինուորներ։ Ցետոյ բօթերը՝ խաչակիր և կրօնական դրօշներով։ ԵՒ վերջապէս Գարատաղեան բանակին մեծ մասը և ալպանական անկանոն հրոսախումբերը։ Գարատաղի ընդհ. ապայակոյտը գրաւեց կառավարչատունը և հաղորդեց նրնելեիներուն թէ Շքոտրա յետ այսու Գարատաղի վարչութեան տակ կը գտնուի։ Գարատաղեան զինուորներու ջոկատ մը գրաւեց Վենետիկեան բնդրը։ (Պ.)

. Իտալական մէկ քանի թերթեր՝ ինչպէս մասնաւորաբար «Թրիպունա» և «Ճիօրնալէ տ'Իթալիա» կը յայտարարեն թէ Ալպանիան գրաւելու համար, Աւստրօ-մաճառ ռազմադաշտը լքող Սերպիոյ և Գարատաղի բանակը մեծ յուսախափութիւն պատճառած է Իտալիացիներուն որոնք բոլորովին տարբեր ընթացք մը կ'սպասէին անոնցմէ։ Բայց Ադրիականի մէջ Իտալիոյ չահերը և իր օրինաւոր ծրագիրները կ'արգիլեն զինքը ընդունելու Ալպանիոյ մէջ Սերպերու և Գարատաղցիներու կատարած գործերը։ Զորս մեծ պետութիւնները ալպանական խնդիրը իրենց գաղափարներուն համեմատ պիտի լուծեն խաղաղութեան յառաջիկայ համաժողովին մէջ։ Իտալիա չկրնար ուրեմն ոչ մէկ կերպով ընդունիլ Ալպանիոյ մէջ Սերպերուն ու Գարատաղցիներուն գրաւումները։ (Պ.)

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

(337րդ ՕՐ)

ԱԻՍՏՐԻԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑ

ՎԻԵՆՆԱ, 1 Յուլիս (պաշտօնական).— Ռուսական ճակատ.—Արեւելեան Կալիցիոյ մէջ կռիւները կը չարունակուին Կնիլա-Լիբայի վրայ և Լէմպէրկի արեւելեան կողմի մարզին մէջ։ Մեր զօրքերը չատ տեղեր առաջացած են Կնիլա-Լիբայի արեւելեան բարձանց վրայ և մտած են թշնամի դիրքերու մէջ։ Միւս կողմէ, գինակից զօրքերը կատաղի կռիւ մը եռք յաղթած են այս գետին արեւելեան եզերքը անցնիլ, Րօթաթինի կողմը։ Տնիէսթերի վրայ հանդարտութիւն կը տիրէ։ Վիրբէզ գետին բղխած չրջանին մէջ գրաւեցինք Զամօսքը։ Թանէվի գաչտին հիւսիսակողմի բարձունքները մեր կողմէ գրաւուեցան իրենց ամբողջ տարածութեան մէջ։ Վիսթուլի արեւմտեան կողմը մեր զօրքերը նահանջող թշնամին հալածեցին մինչև Թարլօվի առջեւ։ Յունիսի մէջ գինակիցներու կողմէ հիւսիս-արեւելեան ճակատին վրայ կատարուած աւարին քանակը որ կը գտնուի աւստրեւմտեան վերին հրամատարութեան տրամադրութեան տակ, հետեւեալն է.— Իուս 521,000 սպայ և 197,000 գինուոր գերի, 93 թնդանօթ, 364 խորտնկէց, 72 սայլ, տրքօ-վիլի 100 վակօն և այլն։

Իտալական ճակատ.— Իտալական հետեւակազօրաց բազմաթիւ զօրատարժիններու կողմէ երէկ կէս օրէն ետք վերակաւ ընդհանուր յարձակողական մը՝ Տօպէրտոյի ատրահարթին եզերքի մեր դիրքերուն դէմ, բայց ետ մղուեցաւ թշնամիին համար ծանր կորուստներով։ Թշնամիին գլխաւոր յարձակումը կուզղուէր Սակրատա-Մօնֆէ Քօդիլի մեր ճակատին դէմ, Մօնֆալքօնէի հիւսիս արեւմուտքէն մտած մասեան կողմը։ Սէլցի և Վէրմէկլիանօ Զէրացոյի մօտ Իտալացիք յաջողած էին մտնել մեր առաջապահ խրամներուն մէջ։ Բայց մեր քաջ հետեւակազօրքը հակայարձակումով մը թշնամին ետ մղեց և գարձեալ զայն քշեց հովիտին մէջ։ Մօնֆէ Քօդիլի գագաթները լեցուն են Իտալական դիակներով։ Թշնամին իրիկունը փորձեց առաջխաղալ Մօնֆալքօնէի արեւելեան բարձանց դէմ, բայց նաեւ յարձակիչ Սակրատայի հիւսիս-արեւելեան և Կօրիցե գամրջապուլխին չատ մը փոքր կռիւներուն դէմ, բայց բոլոր այս փորձերը նոյնպէս ձախողեցան։ Թշնա-

բանաձեւուեցաւ այս բոլոր ճակտին վրայ։ Բարոյական նով բարձր, մեր անձնական գործերը ամբողջապէս տիրացած են իրենց բոլոր դիրքերուն և հանգստաւորչէն կ'սպասեն ամէն նոր յարձակման։ Իզմիրցիի ճակատին հիւսիսային բաժնին մէջ և Ճարխիի սահմանին վրայ հրեանային կռիւը կը շարունակուի։ (Պ.)

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՏՈՐՄԻՂԸ

ՊԵՐԼԻՆ.— Լոնտոնէն կ'իմացնեն թէ երեսփոխանական ժողովը միաձայնութեամբ ընդունած է ժողովին յանձնուածական պիւտճէն։ Մ. Մաքնամարա յայտարարած է որ 50,000 մարդ աւելցնելով նաւային կազմին վրայ, զայն բարձրացուցած կ'ըլլան 300 000 հոգիի։ (Պ.)

ԱՄԵՐԻԿԱՅԷՆ ԳԱԼԻՔ ՌՈՒՄԲԵՐԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 1.— Նիւ-Եորքէն կ'իմացնեն.— Իվնինգ Բօսթ կը տեղեկանայ որ Ֆրանսայի հաւատոյ Ամերիկայի մէջ պատրաստուած ռումբերը բաւարար քանակութեամբ չպիտի կրնան յանձնուիլ յառաջիկայ սեպտեմբերէն առաջ։ (Պ.)

ՌՈՒՍԻՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 1 Յուլիս.— Բեթերսպուրկի գործակալութիւնը կը յանդուգնէ հետեւեալը.— Զարը վարչապետին ուղղեց ուքազ մը չեչոտոզ թէ ռուս ազգը հաստատ կամք ունի իր բոլոր ուժերը նուիրագործել բանակին բոլոր պէտքերը հայթայթելու գործին։ «Ներկայ պատերազմ մը, կ'ըսէ կայս. հրամանագիրը, միշտ նոր ջանքեր կը պահանջէ։ Բայց մենք՝ յարաճուն դժուարութեանց յաղթելով և պատերազմի չարիքներուն կուրծք տալով կ'ուզենք մեր սիրտերուն մէջ ամրապնդել ռուս բանակին մինչեւ վերջնական և կատարեալ յաղթանակը, կռիւը չարունակելու որոշումը։ Հարկ է որ թշնամին ջախջախուի, ուրիշ կերպով հաշտութիւն անկարելի է։» Հրամանագիրը կոչ կ'ուղղէ կայսրութեան ամէն կարգի կազմակերպութեանց, հայրենիքին բոլոր հաւատարիմ որդիներուն, զանոնք հրաւիրելով անդադար աշխատիլ հայթայթելու համար ռուսական արի բանակներուն պէտքերը։ Օրէնսդիր ժողովներուն և ճարտարագործութեան պատուիրակներուն մասնակցութեամբ յատուկ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ պարենաւորումի խնդիրը քննելու համար։ Զարը նոյն ուքազին մէջ կ'աւելցնէ թէ զգացած է որ պէտք է փութացնել օրէնսդիր ժողովները վերաբացումը, որպէս զի երկրին ձայնն ալ լսելի ըլլայ, և որոշած ըլլալով ամէնէն ուշը Օգոստ. ամսուն վերակսկիլ Տումային և կայս. խորհուրդին նստաշրջանները, պաշտօն յանձնած է վարչապետին մինչեւ այն ատեն պատրաստել պատերազմական վիճակին պատրաստած օրինագիծերը։ (Պ.)

ՊԵՐԼԻՆ, 1.— Սթօքհոլմէն կը հաղորդեն. Մօսկուայէն պաշտօնապէս կը ծանուցանեն թէ քաղաքապետներու հրամանատար Ատրիանով ընտանեկան պատճառներով քաշուեցաւ և իրեն յաջորդեց Ռօսթովի հրամատար Ջլիմովին։ Նոր հրամատարը հետեւեալ գաղտնի հրամանը ղրկեց ոստիկանապետներուն.— «Շատ մը վաճառատուններու վրայ ազդեր փակցուած են թէ «այս վաճառատունը սխալմամբ քանդուած է», կը հրամայեմ անմիջապէս վերցնել այդ ազդարարութիւնները որովհետեւ ջարդերը առկից վերջ ընդունելի չեն ո՛չ կանխամտածութեամբ ոչ ալ սխալմունքով։ Յառաջութեանց կրկնուելուն մասին ելած զրոյցներուն պատճառաւ կը հրամայեմ որ ոստիկանութիւնը ոչ մէկ պարագայի պէտք չէ թոյլատրէ խռովութիւնները։ Անյատօրէն հրամայած եմ արդէն թէ՝ ի հարկին ի՛նչպէս պէտք է զինուորական ուժ առնուի։ Ծոյլերը պէտք է ջնջել ամէն միջոցներով։ Հետաձգումով անմիջապէս պէտք է ինձի տեղեկացնել ամէն խռովութիւն։

ԿՐԷՅ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ

ՊԵՐԼԻՆ, 30.— Լոնտոնէն կը հեռագրուի.— Բիւբէր կը յանդուգնէ թէ Սըր Էտուար Կրէյ Լոնտոն վերադարձաւ և քիչ առենէն պիտի վերստանձնէ իր պաշտօնը։ (Պ.)

ՌՈՒՍ ՕԴԱՆԱՒԻ ՄԸ ՎԱԽՃԱՆԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 30.— Յունիս 28ին, Ռուս օդանաւ մը սաւառնեցաւ Տնիէսթէրի մեր ճակտին վրայ և կ'ուղղուէր դէպի Հօլոմէա։ Իակոյն աւստրիամաճառ օդանաւ մը օդին մէջ բարձրացաւ և սկսաւ հալածել թշնամին որ ալ աւելի բարձրացաւ և վերադարձաւ դէպի արեւելք։ Աւստրիական օդանաւը հալածեց զայն Հօրօտէնքօէն անդին մինչեւ դէպի Թլուսք, գրեթէ 20 քիլոմէթր հեռու Զալէսիքիի հիւսիսակողմէն, ուր 2000 մէթր բարձրութեան մը մէջ, իր խորտրնկեցին կրակին առակ առաւ զայն և վար ձգեց։ Թշնամի օդանաւը անտառի մը մէջ ինկաւ։ Մերը ողջ առողջ վերադարձաւ իր մէջ ունեցողով Ա. տեղակալ Ֆռօրէյքը՝ իբր դէտ, և իբր օդաւնաւորդ ենթասպայ Հիւզնանը։ (Պ.)

ՖՐԱՆՍԱԳԻՔ Ի՛ՆՉՊԷՍ ԿԸ ՄԽԻԹԱՐՈՒԻՆ

Ֆրանսական թերթերը կ'աշխատին հանրութիւնը մխիթարել՝ կալիցիոյ մէջ ռուսաց կրած սաստիկ պարտութեան ազդեցութենէն։ Անոնք կ'ըսեն թէ՝ Ռուսերը 1812ին ալ իրենց թշնամիները երկրին ներսը քաշեցին և յետոյ ջախջախեցին, ուստի հիմա ալ ռուսերը նոյն յաջողակութիւնը կը հետապնդեն։ Պուլկար թերթերը Ֆրանսական մամուլին այս գաղարկ մխիթարութեան վրայ խօսելով դիտել կուտան թէ՝ 1915ը 1812 չէ։ (Ս.)

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ առողջութեան մասին կայս. բժշկապետին կողմէ հետեւեալ տեղեկագիրը հրատարակուեցաւ երէկ.—

Այս առաւօտ Վեհ. կայսեր տաքութեան աստիճանն էր 36.6, իսկ բազկերակը՝ 80։ Գիշերը հանգիստ քնացաւ։ Ախորժակով կ'ուտէ և առողջական ընդհանուր վիճակը, գոհունակութիւն առաջացոյց, աղէկ է։ Այսուհետեւ իրիկուններուը տեղեկագիր չպիտի հրատարակուի, այլ օրական միայն մէկ տեղեկագիր պիտի մատուցուի։

ԿԱՑՍ. ՆԵՐՈՒՄ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐՈՒՆ.— Վեհ. կայսեր ապաքինման առթիւ իրենց պատժին երկու երրորդը լրացնող բանտարկեալներուն ներում չնորհուեցաւ հետեւեալ օրէնքին համաձայն.—

Յօդ. 1.— Պատուոյ բանտարկման և չնութեան համար բանտարկեալներէն ի զատ տձիրով կամ յանցանքով դատապարտուածներէն անոնք որոնց պատիժին երկու երրորդ մասը այս օրէնքին հրատարակման թուականին լրացած է, ներում ստացած են իրենց պատժին մնացեալ մասին համար։

Յօդ. 2.— Մահապատժի կամ մահապատժի տեղ թիապարտութեան դատապարտուած կամ մահապատիժը թիապարտութեան վերածուած անձերը այս օրէնքէն չեն կրնար օգտուիլ։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ կառավարիչ Յովհաննէս փաշա երեք ամիս արձակուրդ ստացած ըլլալով Պոլիս պիտի գայ, կ'ըսեն Պէյրութի թերթերը։

ՅՈՒՆԻՍԻ ամսաթուակը ամբողջովին պիտի վճարուի, մօտաւոր Բամազանին առթիւ։

ՄՈՒՇԻ մէջ կառուցուած կառավարական նոր շէնքին բացումը կատարուած է կայս. Գահակալութեան տարեդարձին օրը։

ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ ԱԳԳ. Որքանոցին մէջ տեղի ունեցան չրջանաւարտ կարգի հայերէն ազգաբնակ քննութիւնները, մասնաւորապէս հրաւիրուած քննիչներու ներկայութեան, ինչպէս ուսմանց մէջ հիւղուած հայերէն լեզուի մէջ և աշակերտները ցոյց տուին իրենց լաւագոյն յաջողութիւնը մը, այլ նաեւ ինքնավստահ տպաւորութիւն, ինչ որ կ'ապացուցանէր թէ հիմնուած իրացուցեր էին ինչ որ ուսանդուած էր իրենց։ Ուրախալի պարագայ մըն էր նաեւ դիտել որ, Որբանոցի սաները իրենց վիճակին պատշաճեցուած դաստիարակութեան սկզբունքներով անած՝ աշխատական ու բարեկիրթ տէրերը ճանչնալով հանդերձ, կը ձգտէին գործակցիլ մը ինքնահաստատման։ Ջերմապէս չնորհաւորենք Որբանոցին Խնամակալութիւնը, Տնօրէնութիւնը և ուսուցչական խումբը, ձեռք բերուած այս բաղձալի արդիւնքին համար։

ՄԱՀԱՊԱՏԻԺ.— Դամասկոսէն կը հաղորդուի թէ տեղւոյն պատերազմական ատեանը մահուան դատապարտած է Պէյրութի բնակիչներէն Իլիաս Պին Ապտուլլահ Հաքիմ անուն անձը որ քանիցս փախուստ տուած զօրանոցէն։ Մահավճիռը գործադրուած է։

* * Մուսուլի մէջ ալ, զինուորական մարզարանի մէջ, գնդակի բռնուած է անցնել չաբաթ օր Մուսուլի Համի Պին Ֆէժիի իւլ Պարի անուն անձը որ իր զորանոցէն քանիցս փախուստ տուած և վերջին անգամ ոստիկան-զօրաց կողմէ դէմ դրած ըլլալով վիրաւոր ձակտի մէջ ձերբակալուած էր։

ՊԻՏԼԻ ՏՈՒՈՂՆԵՐՈՒՆ.— Սելիմիյէի զօրանոցի դիւանը կը յանձնացնէ.— 1. Սէլիմիյէի դիւանին կից թաղայ «չիւլպէ»ներուն պատկանող զինուորցուներ մինչեւ 89ի (41 տարեկան) ծնունդները ցարդ հրաւիրուած էլլեն, որով օրէնքին տրամադրութեան համաձայն հրաւիրուածներէն պէտք տուողներու պէտքը չէր ըլլար դուներ։ 2. Վեհ. Սուլթանին թանկագին առողջութեան վերահաստատումին առթիւ հրատարակուած օրէնքին համաձայն՝ նոյն օրէնքին հրատարակութենէն սկսեալ մինչեւ երեսուն օր պէտքը պիտի ընդունուի պէտքի օրէնքին մէջ նշանակուած պայմանները ունեցող բոլոր «ինթիսապ» և «մուսթահգիզ» զինուորները որոնք ցարդ պահուըտած էլլեն կամ հրաւէրին ենթարկուած և կամ փախստական վիճակի մէջ գտնուելէն և կայսեր ապաքինման առթիւ ներում չնորհուեցաւ անոնց։ 3. Այն բոլոր «ինթիսապ» ու «մուսթահֆիզ» զինուորցուները որոնք այս մօտերս տակաւին ղրկուած, ամէնքն ալ պիտի կանչուին և ղրկուին։ Պէտք է ժամ առաջ դիւթեն այս զինուորցուները որոնք կը փախչին պէտքի վճարել և անոր պայմանները կը կրեն։

ԱՀՈՒԵԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ.— Սամսունի մէջ Իսա Պաշա բարձունքը խաղացող հինգ թուրք պատանիներ դէպի ուռենիի ու հողի մէջ ծածկուած ռումբ մը կը գտնեն։ Առանց իւնչ ըլլալը գիտնալու կ'սկսին խաղալ անոր գետին նետելով։ Ռումբը յանկարծ կը պայթի և երեք տղաք կտոր կտոր կ'ըլլան, մէկը վտանգաւոր կերպով կը վիրաւորուի, իսկ մէւսը մինչեւ հիմա ալ ուռ գացած ըլլալուն՝ կ'ազատի։

Տիկին Էտուառ պէյ Մըսըրլը, Տէր և Տիկին Կառ պէյ Տիւդ, Տիկին Սօֆի Թօփուզ, Տիկին Գրիգէֆ. Ալահվէրտի, Գօդոս պէյ Է. Մըսըրլը և հանգ. Ալահվէրտի գերդաստանը իրենց խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հաճեցան անձնապէս կամ գրաւոր իրենց ցաւակցութիւնը յայտնել

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻԻ
մահուան և յուղարկաւորութեան առթիւ։

ՇԷՐԻ ՊԻՊԻ

8.—ՀԵՏԵԻԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏԵԻԱՆՔՆԵՐԸ

Եւ, քահքահ խնդաց բարձրաձայն։

Ու մինչ Շէրլի Պիպի, մարվի հնարքներ կը փնտռէր, առատամ խօսքերով գոյժը իմացնելու, Շարլ ինքնաբերաբար հարցուց անոր.

— Կինս ի՞նչ կ'ըսէ կոր։

— Սիրելի՛ս, պատասխանեց Շէրլի Պիպի ախուր երեսլթով մը, քանի մը ըսած չունի։

— Ո՞ւր է որ. ինչպէ՞ս կ'ըլայ որ «քուլիս» չկայ դեռ։

— Անտարակոյս չէ ուզած ասանկ կնճռոտ վայրկեանի մը իր ներկայութեամբ անհանգիստ ընել ձեզ, ձեր արժանապատուութիւնը վիրաւորելով։ Տիկին ա'Արթիկ միշտ փափկանկատ եղած է... աւելցուց Շէրլի Պիպի խիտ հայրական չեչտով մը։

— Առաջին արարուածէն վե՞րջը ի՞նչու չկայ գիս չնորհաւորելու։

— Ատ ալ համեստութեան դէմ է։ Անիկա այդ խնամքը կը թողուր ձեր բարեկամներուն, որոնք ա՛նգամ խանդավառութեամբ կը շրջապատէին ձեզ։ այնպէս որ մեծ դժուարութեամբ կրցայ մինչեւ հոս գալ։ Ընտակին, կ'երդնում որ, գրական ու թատերական հարցերէ դո՛րս, չա՛ս կարեւոր բաներ ունիմ ձեզի հաղորդելիք։

Միւսը ատոր հետաքրքրութեամբ մը անոր երեսը նայեցաւ։

Հիմայ քարկութեան հարուածը իլլեր էր, իր հեղինակի արժանապատուութիւնները մէկ կողմ կը մնայլին։ Եւ, Շէրլի Պիպիի դէմքը իրեն կը յիշեցնէր որ ուրիշ խաղ մը ունէր անոր հետ խաղալիք։

Իր ակնարկները կը շրջապատէին այդ հրէշը, առանց յոգնելու, վարժուելու համար մարքիզի այդ կերպարանքին, որ ամէն բանէ առաջ Շէրլի Պիպիի կերպարանքն էր։ Հիմայ որ ամէն բան գիտէր, անոր վրայ կը գանէր բաներ, որոնք քնա՛ւ Մաքսիմ տու Թուշէի չէին պատկանած, և ուրիշներ՝ որոնք անո՛րն էլլին։ Համագումարը այն կ'ըլլար որ, առանց ամբողջութիւնը կը ներկայացնէր Թուշէի մարքիզ մը, որ կրնար աշխարհքը խաբել, և առիկա «զարմանալի» կը գանէր Շարլ։

Ու, չէր դադրեր ոքանչանալէ մարդկային ճարտարութեան արտադրած այդ հրաշակերտին վրայ։ Այդ հրաշալիքը կը նեղուէր թէեւ այդ խորագնին ուսումնասիրութիւններէն, սակայն համբերութեամբ կը տոկար, միտքը դրած ըլլալով՝ իր գաղտնիքը գիւտղ այդ պատրոնին յարմար դաս մը տալ։

Պ. ա'Արթիկ տեսնելով անոր արամադիր երեսլթը, ըսաւ անոր.

— Ըսել է որ բարեկամներ ենք ալ, հէ՞...

— Պէտք է որ այդպէս ըլլայ, ըսաւ Շէրլի Պիպի գլուխը հակելով։ Երկարօրէն խօսեցայ ձեր կնոջը հետ, և տիկին ա'Արթիկ անո՛նկ բաներ ըսաւ օրոնք զիս բոլորովին համոզեցին։

— Արագաչ կարդի իմացականութեան տէր է, ըսաւ ամուսինը։

— Գերազանց կին մը, լրացուց Շէրլի Պիպի։ Հաստատ թէ ոբեան առեն որ պիտի ապրէր քնա՛ւ պատճառ մը չէի ունենար ո՛չ իրեն և ո՛չ ալ ձեզի հետ մաձայնելու։

— Այդ միեւնոյն է, ըսաւ ա'Արթիկ։ Ես ինչպէ՞ս մաձայնեցաք, սիրելի՛ մարքիզ։

— Ահա ինչ որ չեմ կրնար հոս պատմել ձեզի։ կայն, թատրոնէն վերջը, եթէ անպատշաճ չէք նկատեր ձեզի մասնաւոր տեղ մը ճաշելու կ'առաջնորդեմ, հանգիստ գլխով կը խօսակցինք, առաջարկեց Շէրլի Պիպի, անո՛նկ քաղցրութեամբ մը, որ Պ. ա'Արթիկին պզտիկ անվստահութիւն մը ներշնչել սկսաւ։ Գէշ պարոնը կը գանէր որ, իր բոլոր այդ կերպարանքները Շէրլի Պիպի անստուէն եկած գայլ մըն է, «վարմիր խանդոթի դիմակին ներքեւ։

Ուստի, խոհեմութեան համար, գոյն վար առնորդեց, արուեստագէտներու յատուկ օթեակի մը որուն բաց պատուհաններուն առջեւ տանելով զրոյցը։

— Ամբողջ վերջին արարուածին տեւողութեան ջոցին հոս շատ հանգիստ կ'ըլլանք. կրնանք խօսիլ։ Ոչ ոք մեզ անհանգիստ ընելու կուգայ։

— Ո՞ւր ենք հոս, հարցուց Շէրլի Պիպի. ա'Արթիկի բոլոր ուզածները կ'ընէր։

— Աշխարհի ամէնէն գեղեցիկ օրուընքները ցադրոզ լուսանկարներով ծածկուած այս պատերին իրեն յատուկ այս անուշահոտութենէն հասկցէք օթեակը կը պատկանի Օր. Գարմէն որ Ծանօթ է Անիկա դերի մէջ է հիմայ։ Մեր տունն ենք, սիրելի՛ Մարքիզ։

Եւ, անմիջապէս թատ գնաց օթեակին դռնոջը, տեսակցելով որ սրուեստագէտները չեն ցուցադրի ընելով անկէ, կրնային նեղուիլ պիրանի և է վատանդ

ARCHIVE
http://Archivebeta.Sakhmat.am